

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО АРГУМЕНТОВАНОГО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

І.С. Заярна

Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
вул. Володимирська, 60, м. Київ, 01033, Україна. E-mail: izaiarna@gmail.com

Розглянуті характерні особливості навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів-юристів засобами дистанційної освіти. Автор вивчає поняття «дистанційне навчання», визначає його характерні ознаки, досліджує переваги та складнощі, притаманні дистанційному навчанню англійського аргументованого писемного мовлення, пропонує шляхи їх вирішення. Зокрема, у статті узагальнені такі існуючі технології відкритого доступу та особливості їх застосування для навчання англійського аргументованого писемного мовлення як блог, відеохостинг, ментальні карти, соціальні закладки, онлайн сховище презентацій, мережеве співтовариство. Автор також розглядає можливість навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів-юристів за допомогою систем керованого навчання, визначає їх переваги та труднощі застосування. Так, у статті детально розглянуті принципи та архітектура платформи електронного навчання Moodle, такі її комунікативні, навчальні та адміністративні інструменти як Форум, Чат, Обмін повідомленнями, Урок, Глосарій, Тести, Wiki, Завдання, Анкети, Опитування, які дозволяють ефективно реалізувати поставлені цілі і завдання дистанційного навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів-юристів.

Ключові слова: дистанційне навчання, англійське аргументоване писемне мовлення, технології відкритого доступу, системи керованого навчання, платформа електронного навчання Moodle.

ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОЙ АРГУМЕНТИРОВАННОЙ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ СТУДЕНТОВ-ЮРИСТОВ СРЕДСТВАМИ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

И.С. Заярная

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
ул. Владимирская, 60, г. Киев, 01033, Украина. E-mail: izaiarna@gmail.com

Рассмотрены характерные особенности обучения английской аргументированной письменной речи студентов-юристов средствами дистанционного образования. Автор изучает понятие «дистанционное обучение», определяет его характерные признаки, исследует преимущества и сложности, присущие дистанционному обучению английской аргументированной письменной речи, предлагает пути их решения. В частности, в статье обобщены такие существующие технологии открытого доступа и особенности их применения для обучения английской аргументированной письменной речи как блог, видеохостинг, ментальные карты, социальные закладки, онлайн хранилище презентаций, сетевое сообщество. Автор также рассматривает возможность обучения английской аргументированной письменной речи студентов-юристов с помощью систем управляемого обучения, определяет их преимущества и трудности применения. Так, в статье подробно рассмотрены принципы и архитектура платформы электронного обучения Moodle, такие ее коммуникативные, учебные и административные инструменты как Форум, Чат, Обмен сообщениями, Урок, Глоссарий, Тесты, Wiki, Задачи, Анкеты, Опросы, которые позволяют эффективно реализовать поставленные цели и задачи дистанционного обучения английской аргументированной письменной речи студентов-юристов.

Ключевые слова: дистанционное обучение, английская аргументированная письменная речь, системы управляемого обучения, технологии открытого доступа, платформа электронного обучения Moodle.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Стрімкий розвиток інформаційних технологій в ХХІ сторіччі поставив нові вимоги перед вітчизняною системою юридичної освіти. Оновлення змісту навчання, методів викладання і розповсюдження знань, розширення доступу до всіх рівнів освіти, реалізація системи безперервної освіти, індивідуалізація навчання при масовості освіти стали можливими з появою у нашій країні такої форми навчання як дистанційна.

Гнучкість, доступність та ефективність дистанційного навчання (ДН) залишаються особливо актуальними і для навчання англійського аргументованого писемного мовлення (ААПМ), адже письмо є «найскладнішим видом мовленнєвої діяльності, до якої залучаються всі мовленнєві аналізатори» [1, с. 208], а відповідно оволодіння необхідними знання-

ми, вміннями і навичками вимагає більше часу і зусиль. Завдяки характерним рисам ДН, таким як гнучкість (здатність навчатися у зручний для студента час), технологічність (використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій), якість, яка не поступається традиційному навчанню, соціальна рівність (рівні можливості здобуття освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу), інтернаціональність (можливість здобути освіту в навчальних закладах іноземних держав) навчання ААПМ є ефективним і створює низку переваг у процесі виконання поставлених завдань і оволодіння компетенціями.

Проблемам розробки та впровадження дистанційного навчання присвячені праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як П. В. Дмитренко

I. A. Жирякова, Ж. М. Зайцев, О. Г. Кратко, О. Г. Кириленко, В. М. Кухаренко, В. В. Олійник, С. Ю. Пасічник, О. М. Самойленко, В. П. Свиридчук, В. І. Солдаткін, В. І. Сологуб, О. О. Стельмах, В. П. Тихомиров, В. М. Широбоков, М. Ф. Ус, Н. М. Ушакова, В. В. Ярних, Т. Allen, J. S. Daniel, P. Hackley, G. Kearsley, D. L. Levinson, M. G. Moore, M. S. Morton, J. Webster, M. White та багато інших. Переважна більшість дослідників у своїх висновках підкреслює актуальність ДН та розділяють позицію впровадження дистанційної освіти в навчальний процес. Тим не менше проблема дистанційного навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів юридичного профілю залишається малодослідженою та вимагає додаткової уваги та розробки.

Мета статті: дослідити особливості онлайн технологій, які використовуються для навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів-юристів. Мета статті обумовлює вирішення наступних дослідницьких завдань:

1. Сформулювати характерні ознаки дистанційного навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів-юристів.
2. Проаналізувати переваги і складнощі дистанційного навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів-юристів.
3. Узагальнити існуючі технології відкритого доступу для навчання англійського аргументованого писемного мовлення.
4. Дослідити особливості систем керованого навчання на прикладі платформи Moodle для навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів-юристів.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та різноманіття підходів у світі до дистанційного навчання обумовлюють велику кількість визначень цього поняття. Багатодефініцій, запропонованих ученими, не повною мірою розкривають його зміст, адже висвітлюють лише певний аспект цього багатогранного явища [2]. Традиційні визначення описують його як навчальний процес, в якому взаємодія вчителя та учня відбуваються в різний час та в різних місцях, в той час як останні дефініції включають в себе нові інтерактивні технології [3]. Складнощі у розумінні поняття обумовлені і значним розширенням термінологічної лексики, пов'язаної з ДН, особливо в розумінні англійських термінів, котрі мають широкий синонімічний ряд: distance education, distance learning, e-learning (eLearning, electronic learning), online learning (online learning), blended learning, virtual learning, Internet-based learning, Internet-based training, Web-based learning, Web-based training, open learning, open and distance learning та інші.

Розглянемо декілька визначень поняття дистанційного навчання та виокремимо його основні характерні риси.

Каліфорнійський проект дистанційного навчання

визначає «дистанційне навчання» як систему навчання, яка з'єднує учнів з освітніми ресурсами. Дистанційне навчання забезпечує доступ до освіти тих учнів, що не навчаються в освітньому закладі та збільшує навчальні можливості нинішніх студентів. Реалізація дистанційного навчання – це процес, який використовує наявні ресурси і переходить на інший рівень розвитку з появою нових технологій [4].

Вчені Роблер та Едвардс у своєму дослідженні «Інтеграція освітніх технологій в навчання» наводять наступне визначення даного поняття, запропонованого Асоціацією дистанційного навчання Сполучених Штатів Америки: набуття знань та навичок шляхом опосередкованого навчання, що охоплює всі технології та інші форми навчання на відстані. Дистанційне навчання передбачає викладання за рахунок використання телекомунікаційних технологій, які передають і отримують численні матеріали через голос, відео та дані [5, с. 192].

Для Мура і Кірслі дистанційне навчання це заплановане навчання, яке зазвичай відбувається в іншому місці від викладання і, як наслідок, вимагає спеціальних методів проектування курсу, спеціальних методичних прийомів, спеціальних методів комунікації з допомогою електронних та інших технологій, а також організаційних та адміністративних заходів [6, с. 1-2].

Німецький дослідник Деллінг вважає, що дистанційне навчання є плановою систематичною діяльністю, що включає в себе вибір, дидактичну підготовку та забезпечення навчальним матеріалом, а також моніторинг і підтримку студентів, які досягаються шляхом подолання фізичної відстані між студентом і викладачем за допомогою принаймні одного технічного телекомунікаційного засобу [7, с. 21-25].

В Положенні про дистанційне навчання, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466, зазначається, що дистанційне навчання - це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [8].

Таким чином, проаналізувавши і узагальнивши наведені дефініції дистанційного навчання, сформулюємо його характерні ознаки:

1. Відокремленість у просторі і часі студента і викладача;
2. Використання різноманітних ресурсів і новітніх технічних засобів навчання;
3. Планова системна діяльність, що здійснюється закладом дистанційної освіти;
4. Індивідуалізований процес набуття знань, умінь і навичок студентом.

Таким чином, навчання ААПМ засобами дистанційної освіти представляє собою нову організацію

навчального процесу та має цілу низку переваг. А саме:

Ефективно організований процес дистанційного навчання ААПМ дозволяє слухачеві не тільки здобувати знання у зручний для себе час та у зручному місці, але й сумішати навчальний процес з професійною діяльністю або з навчанням за іншим напрямком, тобто без відриву від виробництва або іншого виду діяльності.

Крім того, використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій сприяє входженню студента-юриста у світовий інформаційний простір, створює рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу, та можливість одержати освіту у кращих навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи зі своєї країни.

На додаток до всього, покладений в основу дистанційного навчання ААПМ модульний принцип дозволяє сформувати навчальну програму, що відповідає індивідуальним чи груповим потребам слухачів. А завдяки самоорганізації, прагненню до знань, використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, вміння самостійно приймати відповідальні рішення, ДН сприяє творчій активності студента, підвищенню його творчого та інтелектуального потенціалу.

Варто також зазначити, що дистанційна освіта розширює та оновлює і роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалюючи ті курси, які він викладає.

Безумовними перевагами дистанційного навчання ААПМ залишаються також його економічність та якість. Ефективне використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване і уніфіковане представлення інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання призводять до зниження витрат на підготовку майбутніх юристів, в той час як якість дистанційної освіти не поступається якості очної форми навчання, за умови залучення для підготовки дидактичних засобів кваліфікованого професорсько-викладацького складу і використанню найсучасніші навчально-методичних матеріалів.

Отже, узагальнюючи досвід вітчизняних і зарубіжних дослідників, можемо виокремити такі риси дистанційного навчання ААПМ, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти [9, с. 6; 10, с. 38; 11; 12, с. 32-34; 13; 14, с. 129-130; 15, с. 4-5; 16; 17; 18, с. 120; 19; 20, с. 37-38; 21, с. 3-4].

Однак дослідники зазначають і низку недоліків ДН [20, с. 39; 2; 15, с. 5; 9, с. 15-16; 17; 22, с. 352-353; 21, с. 4-8]. З урахуванням предмета нашого дослідження, розглянемо характерні труднощі дистанційного навчання ААПМ.

На наш погляд, однією з найбільш значущих проблем реалізації ДН в Україні залишається технічний супровід навчального процесу, адже існує не-

обхідність в постійному доступі до джерела інформації. Такі чинники як швидкість доступу до Інтернету, програмне забезпечення засобів комунікації (ПК, смартфон, планшет і т.д.) слухача можуть стати на заваді якісного навчання ААПМ.

Також досі не вирішеним є питання впливу індивідуально-психологічних якостей слухача на процес здобуття необхідних знань, умінь, навичок та оволодіння компетенціями. Під час ДН змінюється парадигма від навчання до самонавчання, від контролю до самоконтролю, в світлі чого особливої актуальності набуває мотивація, самостійність та свідомість студента.

Водночас, деякі науковці [20, с. 39; 14, с. 130; 17] зазначають відсутність індивідуального підходу в навчанні через брак очного спілкування між викладачем і студентом як одного з недоліків ДН, що, на наш погляд, є дискусійним. Адже наявність таких технологій як відео конференція, Скайп, чати, електронна пошта створює всі можливості для індивідуального спілкування з викладачем. Ми переконані, що перераховані вище технічні засоби надають додаткові переваги міжособистісної взаємодії як між викладачем і студентом, так і між самими студентами, а також можливість звернутися за консультацією та отримати зворотній зв'язок набагато швидше, оскільки не існує обмеження, викликаного тривалістю аудиторного заняття. Крім того, індивідуальний підхід реалізується через низку додаткових переваг для спілкування і навчання студентів з обмеженими можливостями (вади зору, слуху, обмежена рухливість) шляхом використання технічних засобів ДН.

Отже, дистанційне навчання ААПМ, хоча і має певні складнощі та недоліки, може бути якісним та ефективним за умови відповідності методів, прийомів та технологій навчання тим завданням, до яких вони застосовуються, наявності висококваліфікованого професорсько-викладацького складу, що володіє не лише знаннями предмету, але й технологіями ДН, та за умови існування мотивації, свідомості та самодисципліни у студентів-юристів під час вивчення англійського аргументованого писемного мовлення. Крім того, передові освітні технології, комплексне програмно-методичне забезпечення, індивідуальний характер навчання, демократичні контакти «студент – викладач», гнучка система консультування, широка доступність для всіх верств населення, відсутність необхідності часто відвідувати освітній заклад, наближення процесу навчання до місця перебування студента створюють ряд суттєвих переваг дистанційної освіти у порівнянні з традиційними формами навчання [2].

Використання різноманітних онлайн ресурсів і новітніх технічних засобів є характерною рисою дистанційного навчання ХХІ сторіччя. Тому, задля ефективного процесу навчання ААПМ і його якісного результату, важливо розуміти особливості застосування різних видів онлайн технологій, їх ключові переваги та можливі обмеження і труднощі.

Онлайн технології, доступні на сьогодні для на-

вчання ААПМ, можна поділити на дві категорії: технології відкритого доступу (Open technologies) та системи керованого навчання (Institutionally supported technologies або Learning Management System). Кожна категорія має свої безумовні переваги і здатна забезпечити якісний результат навчання. В рамках нашого дослідження, розглянемо детально особливості кожної з них та визначимо переваги і складнощі, з якими може стикнутися навчальний заклад, викладач і/або студенти.

Технології відкритого доступу, які також часто називають Web 2.0 або соціальні медіа, створені задля реалізації конкретної функції або завдання. Їх безумовною перевагою є легкість встановлення і використання, а також доступність (зазвичай вони є безкоштовними, а за невисоку оплату пропонують додаткові опції). Приклади таких технологій численні і включають, хоча не обмежені, наступними сервісами: YouTube, Facebook, Wordpress, Flickr, Blogger та інші.

Саме визначення терміну Web 2.0 дав австралієць Тім О'Рейлі в своїй статті «Що таке Веб 2.0». На думку автора, Web 2.0 – це методика проектування систем, які шляхом обліку мережних взаємодій, стають тим кращими, чим більше людей ними користуються. Таким чином, важливою характеристикою Web 2.0 є принцип залучення користувачів до наповнення і багаторазової перевірки контенту [23]. Сьогодні термін "Web 2.0" найчастіше пов'язують з так званими соціальними сервісами і мережами, серед яких можна виділити такі типи [17]:

- сервіси обміну знаннями;
- сервіси для збереження документів;
- сервіси Інтернет-спілкування;
- сервіси для збереження фото-, аудіо- та відео-матеріалів;
- геоінформаційні системи;
- сервіси для зберігання закладок.

В межах нашого дослідження ми розглянули особливості застосування деяких доступних сервісів Web 2.0 для навчання ААПМ (див. Таблиця 1).

Таблиця 1 - Особливості застосування сервісів Web 2.0 для навчання ААПМ

№	Назва соціального сервісу	Визначення	Функції (сфера застосування)
1.	Блог	-це веб-сайт, основний зміст якого складають записи, що регулярно додаються і містять текст, зображення чи мультимедіа. Блоги являються публічними і	розміщення та розповсюдження навчальних матеріалів та посилань на них; он-лайн дискусії (шляхом коментування); розміщення завдань, тес-

		передбачають стороннього читача.	тів; зворотній зв'язок.
2.	Відеохостинг	це веб-сайт, що дозволяє завантажувати й переглядати відео в браузері.	пошук відео з теми, що вивчається; створення і завантаження коротких навчальних відеороликів.
3.	Ментальні (інтелектуальні) карти	це спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем.	створення та фіксація нових ідей; аналіз і впорядкування навчальних процедур;
4.	Соціальні закладки	це централізований он-лайн сервіс, що забезпечує користувачам можливість зберігати, змінювати та ділитися закладками веб-сторінок.	систематизація матеріалу з вивченої теми в одному місці
5.	Онлайн сховище презентацій	це ресурс, який дозволяє завантажувати свої презентації й ділитися ними через Інтернет, попередньо перетворивши його у флеш-об'єкт.	презентація нового матеріалу; презентація проєктів студентів.
6.	Мережеве співтовариство	об'єднання користувачів мережі в групи зі спільними інтересами для роботи в електронному просторі з метою подальшого вдосконалення мережі.	проведення вебінарів, майстер-класів; створення матеріалів і їх публікація в мережі; обговорення у форумах; створення єдиного інформаційного простору, доступного для кожного члена співтовариства

Спираючись на все вище зазначене, можна виокремити наступні переваги та недоліки застосування технологій Web 2.0 до навчання ААПМ. До переваг технологій відкритого доступу слід віднести:

- **Обізнаність.** Більшості студентів контент і структура даних сервісів вже є знайомими і тому їх набагато легше впровадити в навчальний процес.
- **Легкість у використанні.** Більшість викладачів можуть легко встановити сервіси самостійно.
- **Постійне оновлення.** Оновлення програм відбувається автоматично через Web-браузер, а тому учасники процесу вільно користуються новітніми версіями відкритих технологій.
- **Фінансова доступність.** Більшість технологій відкритого доступу є безкоштовними. Оплата може передбачатися лише за додаткові функції.
- **Включення в навчальний процес зовнішніх учасників.** Таким чином до процесу навчання можуть бути запрошені відомі спікери, лектори, дослідники і практики, які здатні зробити свій внесок і покращити ефективність навчання.
- **Співробітництво.** Відкритість сервісів дозволяє легко поширювати інформацію і співпрацювати з іншими освітніми закладами чи організаціями, адже немає складнощів, пов'язаних із сумісністю платформ, оперативних систем, програмного забезпечення.
- **Конфіденційність.** Більшість технологій відкритого доступу має достатній рівень конфіденційності шляхом перевірки автентичності користувача і може легко контролюватися викладачем та/або студентом.
- **Технічна підтримка.** Інформація щодо технічних аспектів користування Web 2.0 знаходиться у відкритому доступі в Інтернеті.

Тим не менше слід враховувати наступні складнощі в процесі користування технологіями відкритого доступу під час дистанційного навчання ААПМ:

- **Ізольованість від навчального закладу.** Дані технології не включені в навчальний процес автоматично, що ускладнює процес залучення студентів до середовища, а також систему оцінювання, яка є відокремленою та передбачає ведення журналу реєстрації успішності на окремому ресурсі. Інші труднощі, спричинені негативними факторами, включають: викладач звільнився із закладу і не надав інформацію доступу до системи; компанія, яка володіє сервісом може припинити чи заблокувати користувача; може змінитися структура і функції сервісу та інше.
- **Потенційно прихована вартість.** Хоча більшість технологій відкритого доступу є безкоштовними, додаткова плата може пропонуватися за ряд додаткових функцій: легкість налаштування, швидкість передачі даних, додаткові можливості для скачування та завантаження інформації на ресурс.
- **Відсутність сервісної технічної підтримки.** Хоча інформація щодо технічних проблем, пов'язаних з сервісами Web 2.0, є загальнодоступною, все ж таки більшість ресурсів не надають під-

тримки користувачам безпосередньо на сайті.

- **Незахищеність.** Відкритість технологій Web 2.0 не обмежує доступ до ресурсу інших користувачів, а тому викладач несе особисту відповідальність за налаштування конфіденційності студентів та персоналу даного навчального закладу.

Таким чином, спираючись на все вище зазначене, можна дійти висновку, що, з одного боку, використання різних технологій відкритого доступу під час дистанційного навчання ААПМ здатне забезпечити ефективний результат за умови вмілого поєднання різноманітних сервісів у відповідності до мети і завдань навчального процесу; з іншої сторони, розпорошеність та доступність мережевих сервісів виступає як сучасна проблема інформаційного переенасичення, що призводить до великих втрат часу та дезорієнтації під час пошуку корисної професійної та навчальної інформації, тим самим змушує науковців і практиків шукати нові можливості в Інтернеті, здатні систематизувати існуючі технології на одній платформі. Таким рішенням стали системи керованого навчання.

Система керованого навчання, також відома як віртуальне навчальне середовище, – це централізована закрита система, безпека якої гарантується шляхом встановлення автентичності кожного учасника навчального процесу, а доступ надається лише персоналу і студентам даного освітнього закладу. На відміну від технологій відкритого доступу, які націлені на виконання якоїсь однієї функції чи завдання, система керованого навчання пропонує широкий спектр сервісів, таких як обговорення у форумах, блоги, вікі, виконання завдань та інші. Вона також надає можливість вести журнали оцінювання успіхів студентів та включає інструменти адміністрування системою, які дозволяють викладачеві користуватися функціями у відповідності до навчальних цілей і потреб. Прикладами таких систем є Blackboard, Moodle, GoogleClassroom та інші.

До основних переваг системи керованого навчання належать:

- **Централізованість.** Всі компоненти віртуального класу зосереджені на одному захищеному сервісі.
- **Захищеність.** Доступ до віртуального класу захищений паролем, що дозволяє створити безпечне та контрольоване середовище та унеможливить доступ сторонніх користувачів.
- **Відстеження та зіставлення.** Системи керованого навчання надають викладачеві можливість спостерігати процес виконання завдань, доступні статистичні дані успішності студентів, а також можливість синхронізувати виставлення балів на сервісі і в навчальному закладі.
- **Збереження даних.** Система керованого навчання надає можливість зберігати всі дані протягом кількох років.

Однак віртуальне навчальне середовище має ряд обмежень та факторів, які слід враховувати при його використанні:

- Додаткове навчання. Як правило, керування віртуальним навчальним середовищем вимагає від викладача додаткового навчання.
- Вартість. Більшість систем керованого навчання вимагають ліцензовану оплату за користування ресурсом.
- Закритість. Таким чином до процесу навчання не можуть бути залучені відомі спікери, лектори, дослідники і практики.

В межах нашого дослідження ми розглянемо можливість використання платформи Moodle для дистанційного навчання ААПМ студентам юридичного профілю. Як зазначають у своїй праці В.В. Вишнівський, М.П. Гніденко, Г.І. Гайдур, О.О. Ільїн [9, с. 140], проведене порівняльне дослідження дев'яти платформ для організації електронного навчання (Moodle, ILIAS, Dokeos, A Tutor, LON-CAPA, Sakai, OpenUSS, Spaghettilearning, dotLRN) за 34 параметрами, дозволяє виокремити систему керованого навчання Moodle як беззаперечного лідера на світовому ринку. Технічні можливості системи, її доступність, архітектура та закладені принципи зробили Moodle надзвичайно популярним та затребуваним серед користувачів в більше ніж 175 країнах світу. Створена у 2004 році австралійцем Мартіном Догіамасом (MartinDougiamas) як інструментальний засіб розширення можливостей викладання, сьогодні система Moodle є пакетом програмного забезпечення для створення різноманітних курсів дистанційного навчання та веб-сайтів, успішність та ефективність яких заснована на 5 принципах «соціального конструктивізму», покладених в основу платформи її розробником, а саме [24]:

Принцип 1. В ефективному навчальному середовищі всі учасники є одночасно і вчителями, і учнями. Даний принцип передбачає зміну ролі викладача від «носія знань» до «провідника», який скеровує роботу студентів, завданням яких є навчитися, а не бути навченими.

Принцип 2. Навчання є більш ефективним, якщо відбувається в дії: створюючи і демонструючи матеріал іншим зростає власна персональна відповідальність студента, більше часу приділяється самоперевірці та роздумам, що безперечно покращує результати навчання.

Принцип 3. Ефективність навчання зростає, якщо існує можливість спостерігати за навчанням інших, аналізувати їх роботу і працювати в одному спільному ритмі.

Принцип 4. Ефективність навчання залежить від вміння усвідомлювати та враховувати індивідуальні особливості учасників навчального процесу шляхом створення сприятливих умов для самореалізації та самопрезентації студентів.

Принцип 5. Навчальне середовище є ефективним, якщо є гнучким, тобто надає учасникам різноманітні способи, засоби та інструмент для реалізації своїх навчальних потреб.

Всі ці принципи ефективно реалізуються інструментами платформи Moodle (комунікативними, на-

вчальними, адміністративними), тим самим забезпечуючи можливість створення дієвої системи дистанційного навчання, зокрема навчання англійського аргументованого писемного мовлення.

Одним із важливих компонентів платформи електронного навчання Moodle є комунікативний компонент. Основними засобами, які дозволяють учасникам навчального процесу спілкуватись між собою є форум, чат та обмін повідомленнями.

Форум – це мережевий інструмент, за допомогою якого відбуваються усі обговорення та дискусії в групі. В залежності від типу форуму, студенти мають можливість або прокоментувати раніше створену тему, або можуть самі визначити теми для обговорення. Наприклад, під час навчання ААПМ, важливим елементом якого є юридичний компонент, в Форумі можна обговорити правову природу ситуації, покладену в основу майбутнього письмового тексту, чи дослідити найбільш дискусійні юридичні питання теми, що вивчається. Так як обговорення у Форумі відбувається в письмовій формі, то вже на цьому етапі відбувається активізація вмінь та навичок письма з одного боку та аргументації з іншого, адже студенти мають наводити свої аргументи, доводячи свою позицію чи спростовуючи точку зору інших. Позитивним аспектом Форуму є невимушена атмосфера спілкування та асинхронність (студенти мають достатньо часу на роздуми та формулювання думок у письмовий текст). Приклад використання сервісу Форум для навчання ААПМ студентів-юристів наводимо на Рис. 1.

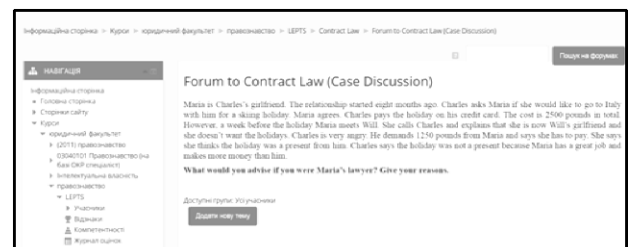

Рисунок 1 – Сервіс Форум

На відміну від Форуму, інструмент «Чат» дає можливість студентам проводити обговорення в синхронному режимі за допомогою Інтернету. Під час навчання ААПМ, чати використовуються для проведення онлайн консультацій викладача і студентів за попередньо встановленим графіком. Проведення Інтернет-семінарів у режимі Чату є ефективним, коли завчасно висвітлюється коло питань, що будуть обговорюватись, і слухач має змогу підготувати свої відповіді на поставленні питання чи визначити власні питання для обговорення [9, с. 47].

Інструмент «Обмін повідомленнями» дозволяє здійснювати листування між усіма учасниками курсу в межах системи. Це є аналог електронної пошти і може використовуватися як для відправки письмового повідомлення слухачеві, так і додаткових матеріалів та завдань.

Невід'ємним елементом платформи Moodle є її

інтерактивність, доступність, конфіденційність; вона забезпечується можливістю взаємодії різних інформаційних систем, підтримує можливість багаторазового використання компонентів платформи, що підвищує її ефективність, відповідає розробленим стандартам і надає можливість вносити зміни без тотального перепрограмування, має вбудовані методи для забезпечення індивідуалізації навчання, розповсюджується безкоштовно. При цьому, платформа Moodle не є статичною, навколо неї створено та успішно розвивається міжнародне співтовариство професійних ІТ-спеціалістів та викладачів, які займаються упровадженням електронних технологій в освітній процес [25].

ВИСНОВКИ. Таким чином, розглянуті особливості ДН ААПМ дозволяють дійти наступних висновків:

1. Навчання ААПМ засобами дистанційної освіти представляє собою нову організацію навчального процесу, яке має свої переваги та складнощі реалізації.

2. Використання технологій відкритого доступу під час ДН ААПМ здатне забезпечити ефективний результат за умови вмілого поєднання різноманітних сервісів у відповідності до мети і завдань навчання. Тим не менше, розпорошеність та пере-

насиченість мережевих сервісів призводить до втрат часу та дезорієнтації під час пошуку корисної професійної та навчальної інформації.

3. Альтернативою технологій відкритого доступу є системи керованого навчання, які являють собою централізовані закриті системи, націлені на виконання широкого спектру завдань. Основною складністю використання систем керованого навчання під час навчання ААПМ є його вартість та труднощі реалізації, що вимагає додаткового навчання від викладачів.

4. Технічні можливості, доступність, архітектура та закладені дидактичні принципи платформи Moodle дозволяють ефективно реалізувати навчання ААПМ студентів-юристів. Платформа Moodle забезпечує взаємодію всіх компонентів системи, дозволяє їх багаторазове використання, тим самим реалізуючи основні дидактичні та методичні принципи ДН ААПМ.

Розглянуті особливості ДН ААПМ студентів-юристів можуть стати теоретичним підґрунтям для розробки дидактичної моделі дистанційного навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів юридичного профілю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколаєва С.Ю. (Ред.) (2002). Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах (2-е вид.). Київ: Ленвіт, 2002.

2. Пилаєва Т.В. До розуміння поняття «дистанційна освіта». Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12644/1/%D0%94%D0%9E%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%A3%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%9F%D0%9E%D0%9D%D0%AF%D0%A2%D0%A2%D0%AF%20%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%A6%D0%86%D0%99%D0%9D%D0%90%20%D0%9E%D0%A1%D0%92%D0%86%D0%A2%D0%90.pdf>

3. Іванюк І.В. Формування понятійно-термінологічного апарату з питань розвитку дистанційної освіти. Режим доступу : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/716/540>

4. What is Distance Learning? Available at : <http://www.cdlonline.org/index.cfm?fuseaction=what>

5. Roblyer M. D., Edwards J. (2000). *Integrating educational technology into teaching* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill.

6. Moore M. G., Kearsley G. (1996). *Distance education: a systems view*, Wadsworth, Belmont, CA.

7. Delling R.M. (1987): *Towards a theory of distance education*. ICDE Bulletin 13.

8. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : наказ МОН України від 25.04.2013 № 466. (2013). Урядовий кур'єр, 155.

9. Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Льїн О.О. (2014). Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів. Київ: ДУТ.

10. Кулага І.В. та ін.. (2013). Світовий досвід організації та розвитку університетської системи дистанційного навчання. Київ : Ліра-К.

11. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>

12. Братчикова, О.В., Скрипцова, О.А., Маркова, Т.Ю., Юрченко, Ю.Ю., Івахненко, В.М., Пугач, О.С. (15–16 січ. 2016). Дистанційне навчання як інноваційна форма освіти. Проблеми і перспективи розвитку освіти. Організація дистанційної освіти у загальноосвітній та вищій школі: Збірник статей Всеукраїнської наукової конференції. Дніпропетровськ: GlobalNauka.

13. Осадчий В.В. (2009). Сучасні тенденції використання інформаційних технологій у навчальному процесі вищої педагогічної школи. Педагогічний процес: теорія і практика. Збірник наук. праць. К.: Видавництво П/П «ЕКМО», 2, 190-207.

14. Рафальська О.О. (2013). Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти. Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. Луцьк, 11, 128-133.

15. Адамова І., Головачук Т. (2012). Дистанційне навчання: сучасний погляд на переваги та проблеми. Витоки педагогічної майстерності, 10, 3-6.

16. Kruse K. The Benefits and Drawbacksof e-

Learning. Available at : http://www.corebiztechnology.com/software_article_earning_d.htm

17. Мигович С.М. Вхідження соціальних сервісів веб 2.0 в освітню діяльність. Режим доступу : http://www.mnau.edu.ua/files/02_02_01_10/mygovich/2012-mygovich-ossdnu.pdf

18. Хоббі Ю.С. (2014). Проблеми впровадження європейський стандартів дистанційного навчання у вищих начальних закладах України. Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юрисдикція, 8, 119-122.

19. Сурнина Т.В. (2013). Дистанційне навчання як технологія корпоративного образования. Інтернет-журнал «НАУКОВЕДЕНИЕ», 1. Режим доступу : <https://naukovedenie.ru/PDF/11pvnl13.pdf>

20. Ибрагимов, И. М. (2005). Информационные технологии и средства дистанционного обучения: учеб. пособие для студ. вузов. М.: Академия.

21. Григораш О.В. (2014). Дистанційне навчання в системі вищої освіти: переваги, недоліки та перспективи. Научный журнал КубГАУ, 101 (07), 3-4.

22. Івашко Л.М. (2014). Дистанційне навчання в економічній освіті: переваги та перспективи впровадження. Вісник соціально-економічних досліджень, 40, 349-358.

23. O'Reilly T. (2007). WhatIsWeb 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. Computer and Information Science, 65, 17-37.

24. Moodle. Pedagogy. Available at : <https://docs.moodle.org/21/en/Pedagogy>

25. Басараба Н. (2013). Платформа дистанційного навчання Moodle та її використання в організації навчального процесу. Нова педагогічна думка, 2, 63-66.

SPECIAL FEATURES OF TEACHING ENGLISH REASONING WRITING TO LAW STUDENTS BY MEANS OF DISTANCE EDUCATION

I. Zaiarna

Taras Shevchenko National University of Kyiv
vul. 60 Volodymyrska, Kyiv, 01033, Ukraine. E-mail: izaiarna@gmail.com

Purpose. The purpose of the analysis is to study the features of online technologies used to teach English reasoning writing to law students. **Methodology.** We have applied such general methods of scientific knowledge as dialectical, systemic-structural, formal-logical, methods of analysis, synthesis, generalization, analogy and deduction. **Results:** We have studied the peculiarities of teaching English reasoning writing to law students by means of distance education. The notion of "distance learning" has been analyzed; its characteristic features have been defined. We have identified advantages and challenges inherent in the distance learning of English reasoning writing and have proposed the ways to solve them. We have also generalized existing open access technologies and their peculiarities for teaching English reasoning writing. Such as blog, video hosting, mental maps, social bookmarking, online repository of presentations, networking community. The possibility of teaching English reasoning writing to law students through institutionally supported technologies or Learning Management System has also been examined. We have identified their benefits and application difficulties. Thus, the research explores in detail the principles and architecture of the Moodle e-learning platform, its communication, training and administrative tools such as Forum, Chat, Messaging, Lesson, Glossary, Tests, Wiki, Tasks, Questionnaires, Surveys that allow everyone to achieve the aims and the objectives of distance teaching of English reasoning writing to law students. **Originality.** For the first time we have carried out the integrated research of online technologies used to teach English reasoning writing to law students. **Practical value.** The results of the research can be used as theoretical basis for the development of the didactic model of distance teaching of English reasoning writing to law students.

Key words: distance education, English reasoning writing, Institutionally supported technologies, open access technology, Moodle e-learning platform.

REFERENCES

1. Nikolaieva, S.Yu. (Ed.), (2002), *Metodyka vykladannia inozemnykh mov u serednikh navchalnykh zakladakh* [Methods of teaching foreign languages in secondary schools], Lenvit, Kiev, Ukraine.

2. Pylaieva, T.V., *Do rozuminniaponiattia «dystantsiinaosvity»* [Towards the concept understanding of "distance education"], Retrieved from : <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12644/1/%D0%94%D0%9E%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%A3%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%9F%D0%9E%D0%9D%D0%AF%D0%A2%D0%A2%D0%AF%20%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%A6%D0>

<https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/716/540>

3. Ivaniuk, I.V., *Formuvannia poniatiino-terminolohichnoho aparatu z pytan rozvytku dystantsiinoi osvity* [Formation of a conceptual and terminological apparatus on the development of distance education]. Retrieved from:

<https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/716/540>

4. "What is Distance Learning?" *California Distance Learning Project. All rights reserved.* Retrieved from:

<http://www.cdllonline.org/index.cfm?fuseaction=whatis>

5. Roblyer, M. D., & Edwards, J. (2000), *Inte-*

grating educational technology into teaching (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill.

6. Moore, M. G. & Kearsley, G. (1996), *Distance education: a systems view*, Wadsworth, Belmont, CA.

7. Delling, R.M. (1987), *Towards a theory of distance education*, ICDE Bulletin 13.

8. *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia: nakaz MON Ukrainy vid 25.04.2013 № 466* [On Approval of the Regulations on Distance Learning: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 25, 2013 № 466]. (2013). Uriadovi kur`ier, 155, Kiev, Ukraine.

9. Vyshnivskyi, V.V., Hnidenko, M.P., Haidur, H.I., & Ilin, O.O. (2014), *Orhanizatsiia dystantsiinoho navchannia. Stvorennia elektronnykh navchalnykh kursiv ta elektronnykh testiv* [Organization of distance learning. Creating e-learning courses and electronic tests], DUT, Kiev, Ukraine.

10. Kulaha, I.V. ta in.. (2013), *Svitovi dosvid orhanizatsii ta rozvytku universytetskoï systemy dystantsiinoho navchannia* [World experience of organization and development of university system of distance learning], Lira-K, Kiev, Ukraine.

11. *Kontseptsiia rozvytku dystantsiinoi osvity v Ukraini* [Concept of distance education development in Ukraine], (2000), Retrieved from: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>

12. Bratchykova, O.V., Skryptsova, O.A., Markova, T.Yu., Yurchenko, Yu.Yu., Ivakhnenko, V.M., Puhach, O.S. (2016), "Distance learning as an innovative form of education", *Problems and prospects of education development. Organization of distance education in secondary and higher education: Collection of articles of the all-Ukrainian scientific conference*, GlobalNauka, Dnepropetrovsk, Ukraine.

13. Osadchyi, V.V. (2009), "Modern trends in the use of information technology in the educational process of the higher pedagogical school", *Pedagogical process: theory and practice*. Collection of Sciences. labours'. Publisher P/P "ECMO", vol. 2, pp. 190-207.

14. Rafalska, O.O. (2013), *Tekhnolohiia zmishanoho navchannia yak innovatsiia dystantsiinoi osvity* [Technology of blended learning as an innovation of distance education], Computer-integrated technologies: education, science, production. Lutsk, Ukraine.

15. Adamova, I., & Holovachuk T. (2012), *Dys-*

tantsiine navchannia: suchasnyi pohliad na perevahy ta problem [Distance learning: a modern look at the benefits and challenges]. The origins of pedagogical skills, Ukraine.

16. Kruse, K. "The Benefits and Drawbacks of e-Learning", Retrieved from: http://www.corebiztechnology.com/software_article_earning_d.htm

17. Myhovych, S.M. *Vkhodzhennia sotsialnykh hservisiv veb 2.0 v osvitu diialnist* [The entry of social services web 2.0 into educational activities]. Retrieved from: http://www.mnau.edu.ua/files/02_02_01_10/mygovich/2012-mygovich-ossdnu.pdf

18. Khobbi, Iu.S. (2014), "Problems of introduction of European standards of distance learning in higher educational establishments of Ukraine", *Scientific Herald of International Humanitarian University*. Series: Jurisdiction, vol. 8, pp. 119-122.

19. Surnina, T.V. (2013), "Distance learning as a technology of corporate education", *Internet-journal "science of SCIENCE"*, Retrieved from: <https://naukovedenie.ru/PDF/11pvn113.pdf>

20. Ibragimov, I. M. (2005), *Informatsionnyie tehnologii I sredstva dystantsionnogo obucheniya* [Information technologies and means of distance learning: textbook for university students], Academy, Moscow, Russia.

21. Grigorash, O.V. (2014), "Distance Learning in the Higher Education System: Advantages, Disadvantages and Prospects", *The scientific journal of the Kuban state agrarian University*, vol. 101 (07), pp. 3-4.

22. Ivashko, L.M. (2014), "Distance education in economic education: advantages and perspectives of implementation", *Journal of socio-economic research*, vol. 40, pp. 349-358.

23. O'Reilly, T. (2007), "What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software", *Computer and Information Science*, vol. 65, pp. 17-37.

24. "Pedagogy" (2011), *Moodle*. Retrieved from: <https://docs.moodle.org/21/en/Pedagogy>

25. Basaraba, N. (2013), "The Moodle distance learning platform and its use in organizing the learning process", *The new educational thought*, vol. 2, pp. 63-66.

Стаття надійшла 10.03.2018.